

Okul Yöneticilerinin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi

Selim DEMİRAY¹ Fatih ZENGİN² Fatma GÜZELLER³ Caner KURU⁴ Ayşe ARSLAN⁵

Sine YALÇINKAYA⁶

¹Eğitimci, sdemiray25@gmail.com, ORCID: 0000-0002-5948-8659

²Eğitimci, fatihzengin86@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4653-350X

³Eğitimci, fatmauyarfatsa@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1433-2992

⁴Eğitimci, canerkuru@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4373-4373

⁵Eğitimci, aysear277@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1906-2549

⁶Eğitimci, sineykaya@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8058-324X

Özet: Bu araştırma; okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Amaç doğrultusunda, kişisel bilgi formu ve okul güvenliği algısı ölçeğinden oluşan anket formu; 2022-2023 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde resmi okullarda görev yapan 114 yöneticiye uygulanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda okul yöneticilerinin yüksek düzeyde okul güvenliği algısına sahip oldukları belirlenmiştir. Okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algılarının en yüksek olduğu boyutun toplumsal güvenlik olduğu en düşük algılarının ise ruh sağlığı psikolojik güvenlik boyutuna ilişkin olduğu belirlenmiştir. Araştırmada ayrıca; okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarının tüm boyutlarda yaşlarına, cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine ve yöneticilik kıdemlerine göre istatistiksel olarak farklılık göstermediği saptanmıştır

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, okul güvenliği, okul yöneticisi

Evaluation of School Administrators' Perceptions about School Safety

Abstract: This research was conducted in order to determine the perceptions of school administrators about school safety. In line with the aim, the survey form consisting of the personal information form and the school safety perception scale was applied to 114 administrators working in public schools in the Küçükçekmece district of Istanbul province in the 2022-2023 academic year. The data obtained from the surveys were evaluated using the SPSS 22.0 statistical program in a computer environment. As a result of the research, it was determined that school administrators have a high level of perception of school safety. It has been determined that the highest dimension of school administrators' perceptions about school safety is social security, and the lowest perceptions are related to the mental health psychological safety dimension. In addition, it has been found in the research that school administrators' perceptions of school safety do not differ statistically according to their age, gender, professional seniority and managerial seniority in all dimensions

Keywords: Security, school security, school administrator

1. GİRİŞ

İnsanlar doğdukları andan itibaren tüm ihtiyaçlarının karşılanmasına ve korunmasına ihtiyaç duyarlar. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine baktığımızda, güvenlik ihtiyaçlarının fizyolojik ihtiyaçlardan sonra ikinci sırada yer aldığını görebiliriz. Bu nedenle güvenlik, hem hayattan ve yaptığımız eylemlerden aldığımız memnuniyeti belirlemede önemli bir faktör hem de başarımızın ve verimliliğimizin temel koşullarından biridir. Başka bir deyişle, güvenlik öğrenilmiş veya doğuştan gelen bir davranıştır (Akan ve Zengin, 2019: 538).

Güvenlik ihtiyacı, kişinin dış etkenlerden korunması, korku ve kaygılardan arınmış olması ve güvende olması anlamına gelmektedir. Kişi, güvenlik ihtiyaçlarını karşılamadan bir sonraki aşamaya geçemez, iç huzuru sağlayamaz ve kişisel gelişimini

sağlıklı bir şekilde tamamlayamaz. İnsan doğası her zaman bir güvenlik duygusuna ihtiyaç duyar. Bireyler, toplumlar, ülkeler kısacası bireyler kurallar koyarak ve güvenlik olgusu yaratarak kendi yaşamlarını sürdürmekte ve kendi güvenliklerini sağlamak için önlemler almaktadırlar. Bu nedenle, güvenli bir okul ortamı, optimal eğitim faaliyetleri için bir ön koşul olarak kabul edilebilir (Akgün ve Başar, 2019: 132).

Okulu, tüm paydaşların kendilerini güvende hissettikleri bir ortamda düzenlemek önemlidir. Günümüz teknolojik, sosyal ve ekonomik alanlarda hızlı bir değişim çağıdır. Okullar bu değişim süreçlerini başlatan ve bunlara uyum sağlamaya çalışan yapılardır. Toplumdaki ve okullardaki bu hızlı değişim süreci birçok sorunu da beraberinde

getirmektedir. Eğitimin amaçlarına ve başarısına ulaşmasını engelleyen en önemli ve güncel sorunlardan biri güvenlidir (Erçek ve Birel, 2019: 280).

Okul güvenliği kavramı birden fazla alanı kapsadığı için literatürde çeşitli tanımlar bulunmaktadır. Dönmez ve Güven (2003), okul güvenliği kavramı ile öğrencilerin, öğretmenlerin ve diğer okul personelinin kendilerini zihinsel, fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak daha özgür hissettikleri ortamı ifade etmişlerdir. Verdugo ve Schneider (2005) okul güvenliğini, okuldaki öğrencilerin ve diğer yetişkinlerin fiziksel ve psikolojik yönden kendilerini güvende hissettikleri bir çevrenin sağlanmış olması olarak tanımlamışlardır. Okul güvenliği ile ilgili bir başka tanımda ise okul güvenliği, istenmeyen öğrenci davranışlarını azaltmak için alınan tüm önlemler ile okul paydaşları için okulu daha çekici hale getirmeye yönelik uygulamaların bütünü olarak yorumlanmaktadır (Çankaya, 2010). Güvenli bir öğrenme ortamı için fiziksel güvenliğin yanı sıra psikolojik güvenliğin de sağlanması gerekmektedir (Emerce vd., 2022: 27).

Kavramsal olarak okul güvenliği öğrenci, öğretmen ve okul ile ilgili tüm paydaşların kendilerini psikolojik, duygusal ve bedensel bakımdan güven içinde hissettikleri ortam şeklinde tarif edilebilir. Okul güvenliği, öğrenci ve öteki personelin okula ulaşmak için evinden ayrıldığı andan başlayıp yeniden eve ulaşmaya dek devam eden bütün adımları kapsar (Açıkgöz, 2022: 1). Okul güvenliğinin sağlanması ile güvenli okul ortamları oluşturulabilir.

Güvenli okullar etkili okullar demektir. Bu nedenle güvenli okullar, etkili okulların niteliklerine sahiptir. Güvenli okulların bazı özellikleri şu şekilde ifade edilebilir (Dönmez, 2001).

1. Güvenli okul liderleri ve kadroları güçlüdür.
2. Okulun fiziksel ortamı güvenlidir.
3. Okul güvenliği kapsamlı, koordineli ve süreklidir.
4. İş ve işlemler, öğrenci ihtiyaçlarının dikkatli bir şekilde değerlendirilmesine dayanır.
5. Belirlenen ihtiyaçlara uygun yöntemin belirlenmesi.
6. Uygun yöntemlerin kullanılması için personele eğitim ve destek sağlanması.

Öğrencilerin sosyal, bilimsel ve sosyo-kültürel değerlere uygun olarak yetiştirilmesi için güvenli okul ortamları sağlanmalıdır. Evrensel değerlere bağlı, insan ve hayvan haklarına saygılı, küresel gelişmeyi önemseyen, kendine ve çevreye güvenen, yaşam boyu öğrenmeyi ilke edinen, araştıran, sorgulayan, çok boyutlu düşünen ve yenilik

yapmaya istekli öğrenciler yetiştirmekten geçmektedir. Okul içi ve okul dışı güvenliğin sağlanması akademik başarının yanı sıra sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılımı da artırır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi onaylayan ülkelerde, çocuklara güvenli, şiddet içermeyen, kaliteli ve eşit eğitim fırsatları sağlamak ve okul disiplininin tutarlı olduğu bir okul ortamı sağlamak ulusal politikalarından biridir (Borazan, 2019: 3-4).

Okul güvenliği konusu araştırmacıların da dikkatini çeken konular arasındadır. Bu kapsamda gerek yurtiçinde gerekse yurt dışında (Kupchik, 2019; Mears vd., 2019; Atteberry-Ash, vd., 2019; Petal vd., 2020) okul güvenliğine yönelik yapılan araştırmalarda artış kaydedilmektedir (Turhan ve Turan, 2012; Kiral ve Yıldız, 2016; Karakütük vd., 2017; Açıkgöz, 2022; Akan ve Zengin, 2019; Emerce vd., 2022).

Okul yöneticileri, okulların güvenliğini sağlamada merkezi bir rol oynamaktadır. Okul yöneticileri, günlük politika uygulama ve gözetiminden sorumlu ilk kişidir. Ayrıca okul yöneticileri, öğrencilerin kurallara uymasını sağlayacak ve onları denetleyecek personelden sorumludur. Bunun yanı sıra güvenlikle ilgili konularda öğrenciler, aileler ve toplumla iletişim kurma görevi de yöneticilere düşmektedir (Dönmez, 2001). Okulların ve öğrencilerin karşılaştıkları tehlike ve risklerle karşı karşıya kalan okul yöneticileri, öğrenme ortamlarını daha güvenli hale getirmelidir. Bu rollerle okullarını sosyal, fiziksel ve duygusal açıdan güvenli yerler haline getirmeleri gerekiyor. Bu nedenle, aileleri ve toplumu daha rahat ettiren bir tür güvenlik uzmanı olmaları beklenmektedir (Balyer, 2012).

Okul yöneticilerinin okul güvenliğini sağlayabilmeleri için, öncelikle mevcut durumun tespit edilmesi, sonrasında ise geliştirilmesi gereken veya aksayan bir taraf varsa belirlenerek o yönde çalışmalar gerçekleştirerek okul güvenliğini sağlamaları gerekmektedir. Bu nedenle de bu araştırma okul yöneticilerinin güvenliği algılarının ne düzeyde olduğu sorgulanmıştır.

2. MATERYAL VE METOD

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. "Genel tarama modeli, tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır." (Karasar, 2009: 79).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan yöneticiler oluşturmaktadır. Araştırma kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen 114 yönetici üzerinde gerçekleştirilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri anket yöntemi kullanılarak toplanmıştır. İki bölümden oluşan anketin ilk bölümünde öğretmenlerin tanımlayıcı özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde Çalıköğü (2012) tarafından öğrencilerin okul güvenliğine ilişkin algılarını değerlendirmek için kullandığı 56 maddelik ölçek, Kırıl ve Yıldız (2016) tarafından geliştirilerek, yapı geçerliği için açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılan 20 maddelik okul güvenliği ölçeği kullanılmıştır. Ölçek Fiziksel/Bedensel Güvenlik boyutunda beş madde (2, 3, 4, 8, 9), Ruh Sağlığı/Psikolojik Güvenlik boyutunda beş madde

(14, 15, 17, 20, 23), Toplumsal Güvenlik boyutunda beş madde (29, 33, 42, 43, 44) ve Fiziksel Ortam/Fiziksel Çevre Güvenliği boyutunda beş madde (47, 48, 50, 51, 54) olmak üzere toplam 20 madde kullanılabileceği ortaya konmuştur. Ölçeğe ilişkin alpha güvenilirlik katsayısı .91 bulunmuştur.

2.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Anketlerden ulaşılan verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında yapılmıştır. Yöneticilerin tanımlayıcı özelliklerinin incelenmesinde frekans ve yüzde, okul güvenliği algılarının belirlenmesinde ortalama standart sapma istatistiklerinden faydalanılmıştır. İki bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında t-testi, ikiden fazla bağımsız grup arasında niceliksel sürekli verilerin karşılaştırılmasında Tek yönlü (One way) Anova testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özelliklere göre dağılımı.

Değişkenler	Gruplar	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yaş	35 Ve Altı	36	31,6
	36-40	46	40,4
	40 Üzeri	32	28,1
Cinsiyet	Erkek	86	75,4
	Kadın	28	24,6
Mesleki Kıdem	10 Yıl Ve Altı	34	29,8
	11-15 Yıl	32	28,1
	16-20 Yıl	29	25,4
	20 Yıl Üzeri	19	16,7
Yöneticilik Kıdemi	1-5 Yıl	44	38,6
	6-10 Yıl	43	37,7
	11-15 Yıl	27	23,7

Yöneticiler yaşa göre 36'sı (%31,6) 35 ve altı, 46'sı (%40,4) 36-40, 32'si (%28,1) 40 üzeri olarak dağılmaktadır. Yöneticiler cinsiyete göre 86'sı (%75,4) erkek, 28'i (%24,6) kadın olarak dağılmaktadır. Yöneticiler mesleki kıdeme göre 34'ü (%29,8) 10 yıl ve altı, 32'si (%28,1) 11-15 yıl, 29'u (%25,4) 16-20 yıl, 19'u (%16,7) 20 yıl üzeri olarak

dağılmaktadır. Yöneticiler yöneticilik kıdeme göre 44'ü (%38,6) 1-5 yıl, 43'ü (%37,7) 6-10 yıl, 27'si (%23,7) 11-15 yıl olarak dağılmaktadır.

Yöneticilerin okul güvenliği yönelik; aritmetik ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum düzeyleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Okul Güvenliği Puan Ortalamaları

	N	Ort	Ss	Min.	Maks.	Alpha
Okul Güvenliği Genel	114	4,337	0,474	2,280	4,880	0,899
Fiziksel Bedensel Güvenlik	114	4,404	0,548	2,170	5,000	0,876
Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	114	4,004	0,431	2,330	4,670	0,902
Toplumsal Güvenlik	114	4,462	0,561	2,000	5,000	0,883
Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği	114	4,456	0,570	2,000	5,000	0,889

Yöneticilerin “okul güvenliği genel” ortalaması çok yüksek $4,337\pm 0,474$ (Min=2.28; Maks=4.88), “fiziksel bedensel güvenlik” ortalaması çok yüksek $4,404\pm 0,548$ (Min=2.17; Maks=5), “ruh sağlığı psikolojik güvenlik” ortalaması yüksek $4,004\pm 0,431$ (Min=2.33; Maks=4.67), “toplumsal güvenlik” ortalaması çok yüksek $4,462\pm 0,561$ (Min=2;

Maks=5), “fiziksel ortam çevre güvenliği” ortalaması çok yüksek $4,456\pm 0,570$ (Min=2; Maks=5) olarak saptanmıştır.

Okul güvenliği puanlarının tanımlayıcı özelliklere göre farklılaşma durumunu incelemek için yapılan analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3: Okul Güvenliği Puanlarının Tanımlayıcı Özelliklere Göre Farklılaşma Durumu

Demografik Özellikler	n	Okul Güvenliği Genel	Fiziksel Bedensel Güvenlik	Ruh Sağlığı Psikolojik Güvenlik	Toplumsal Güvenlik	Fiziksel Ortam Çevre Güvenliği
Yaş		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
35 Ve Altı	36	4,312±0,571	4,361±0,584	3,931±0,560	4,458±0,639	4,472±0,663
36-40	46	4,393±0,374	4,438±0,502	4,047±0,365	4,529±0,457	4,534±0,375
40 Üzeri	32	4,283±0,489	4,401±0,585	4,026±0,349	4,370±0,604	4,326±0,676
F=		0,578	0,198	0,790	0,759	1,287
p=		0,563	0,821	0,456	0,471	0,280
Cinsiyet		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
Erkek	86	4,344±0,488	4,395±0,585	4,010±0,465	4,479±0,551	4,472±0,552
Kadın	28	4,313±0,436	4,429±0,427	3,988±0,311	4,411±0,597	4,408±0,630
t=		0,303	-0,277	0,229	0,556	0,511
p=		0,763	0,782	0,819	0,580	0,610
Mesleki Kıdem		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
10 Yıl Ve Altı	34	4,275±0,480	4,387±0,571	4,020±0,355	4,358±0,589	4,328±0,661
11-15 Yıl	32	4,415±0,371	4,438±0,552	4,094±0,330	4,568±0,421	4,540±0,375
16-20 Yıl	29	4,261±0,469	4,310±0,501	3,885±0,529	4,402±0,535	4,419±0,523
20 Yıl Üzeri	19	4,430±0,609	4,518±0,588	4,009±0,526	4,561±0,727	4,602±0,709
F=		0,972	0,597	1,219	1,082	1,269
p=		0,409	0,618	0,306	0,360	0,289
Yöneticilik Kıdemi		Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS	Ort ± SS
1-5 Yıl	44	4,303±0,473	4,394±0,564	4,038±0,356	4,405±0,579	4,364±0,623
6-10 Yıl	43	4,311±0,448	4,333±0,558	3,965±0,494	4,450±0,483	4,468±0,474
11-15 Yıl	27	4,433±0,519	4,531±0,504	4,012±0,448	4,574±0,644	4,587±0,612
F=		0,727	1,088	0,312	0,772	1,311
p=		0,486	0,340	0,733	0,464	0,274

F: Anova Testi; t: Bağımsız Gruplar T-Testi

Yöneticilerin okul güvenliği genel, fiziksel bedensel güvenlik, ruh sağlığı psikolojik güvenlik, toplumsal güvenlik, fiziksel ortam çevre güvenliği puanları yaş, cinsiyet, mesleki kıdem ve yöneticilik kıdemine göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p>0.05$).

SONUÇ

Okul yöneticilerinin okul güvenliğine ilişkin algılarının değerlendirilmesine yönelik yapılan araştırmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılında İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde görev yapan 114 okul yöneticisi gönüllü olarak katılmışlardır.

Araştırmada okul yöneticilerinin okul güvenliği algıları; fiziksel bedensel güvenlik, ruh sağlığı psikolojik güvenlik, toplumsal güvenlik, fiziksel ortam çevre güvenliği olmak üzere 4 faktör altında ayrıca bu faktörlerin toplamını içeren genel okul

güvenliği olarak incelenmiştir. 5 üzerinden yapılan değerlendirilmeye göre okul yöneticileri en yüksek olarak toplumsal güvenliğini (ort:4,462), sonra

sırasıyla; fiziksel ortam çevre güvenliğini (Ort:4,456), fiziksel bedensel güvenlik (Ort:4,404), genel okul güvenliği (Ort:4,337) ve son olarak ruh sağlığı psikolojik güvenlik (Ort: 4,004) algıları gelmektedir. Ortalama değerlere bakıldığında okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algılarının yüksek düzeyde olduğu en yüksek toplumsal güvenlik algısına, en düşük ise ruh sağlığı psikolojik güvenlik algısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Araştırmada okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarının tanımlayıcı özelliklerine (yaş, cinsiyet, mesleki kıdem ve yöneticilik kıdemi) farklılaşım farklılaşmadığı da sorgulanmıştır. Bu kapsamda

cinsiyetlerine göre okul güvenliği algıları t-testi ile yaşlarına, mesleki kıdemlerine ve yöneticilik kısımlarına göre okul güvenliği algıları Anova testi ile incelenmiştir. Yapılan testler sonucunda okul yöneticilerinin okul güvenliği algılarının tüm boyutlarda yaşlarına, cinsiyetlerine, mesleki kıdemlerine ve yöneticilik kıdemlerine göre istatistiksel olarak farklılık göstermediği saptanmıştır. Diğer bir ifade ile farklı yaşlarda bulunan kadın veya erkek, farklı mesleki kıdeme ve yöneticilik kıdemine sahip okul yöneticilerinin okul güvenliğine yönelik algıları birbirleriyle benzer düzeydedir.

Bu araştırma İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde görev yapan 114 okul yöneticisinin görüşleri ile sınırlıdır. Daha geniş örneklemir üzerinde araştırmaların yapılması sonuçlardan genellemeye gidilmesine olanak sağlayacaktır.

Kaynakça

- Açıkgöz, A. (2022). *Okul güvenliği sorunu ve okul güvenliği ile ilgili öğretmen ve velilerin görüşleri: yerel çalışma örneği*. (Yüksek Lisans Projesi). Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Akan, D. & Zengin, M. (2019). Okul güvenlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (70), 538-553 . DOI: 10.17755/esosder.417115
- Akgün, S. & Başar, M. (2019). Okul güvenliğine ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2) , 131-151
- Atteberry-Ash, B., Kattari, S. K., Speer, S. R., Guz, S., & Kattari, L. (2019). School safety experiences of high school youth across sexual orientation and gender identity. *Children and Youth Services Review*, 104, 104403.
- Balyer, A. (2012). Çağdaş okul müdürlerinin değişen rolleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 75-93.
- Borazan, H. (2019). *Okul güvenliğine ilişkin araştırmaların incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya
- Çalikoğlu, A. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul güvenliğine ilişkin görüşleri: Çanakkale il merkezi örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Çankaya, İ. (2010). *Okul güvenliğinin ilköğretim okulu öğretmenlerinin kaygı, motivasyon ve iş doyumu düzeyleri üzerindeki etkisi*. Doktora tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Dönmez, B. & Güven, M. (2003). Genel liselerdeki yönetici öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algıları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 28(304), 17-26
- Dönmez, B. (2001). Okul güvenliği sorunu ve okul yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(1), 63-74.
- Emerce, A., Şahin, M. S., Telli, N., & Timur, Ş. (2022). Okul yöneticileri ve öğretmen algılarına göre okul güvenliği. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, (16), 26-50.
- Erçek, M. K. & Birel, F. K. (2019). Öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin algılarının örgütsel güven ve mesleki bağlılıkları üzerindeki etkisi. *EKEV Akademi Dergisi*, (77) , 279-296 .
- Karakütük, K., Özbal, E. Ö., & Sağlam, A. (2017). Okul yönetiminde okul güvenliğini sağlamak için yapılan uygulamalar konusunda öğretmen ve okul müdürlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1214-1232.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kıral, E. & Yıldız, İ. (2016, Ekim). Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul güvenliğine ilişkin görüşleri (Aydın ili Efeler ilçesi örneği). *Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi*. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Kupchik, A. (2019). *The real school safety problem: The long-term consequences of harsh school punishment*. University of California Press.
- Mears, D. P., Montes, A. N., Collier, N. L., Siennick, S. E., Pesta, G. B., Brown, S. J., & Blomberg, T. G. (2019). The benefits, risks, and challenges of get-tough and support-oriented approaches to improving school safety. *Criminal justice policy review*, 30(9), 1342-1367.
- Petal, M., Ronan, K., Ovington, G., & Tofa, M. (2020). Child-centred risk reduction and school safety: an evidence-based practice framework and roadmap. *International Journal Of Disaster Risk Reduction*, 49, 101633.
- Turhan, M. & Turan, M. (2012). Ortaöğretim kurumlarında güvenlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(1), 121-142.
- Verdugo, R. R. & Schneider, J. M. (2005). School quality, safe schools: An empiric alanalysis. REICE. *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Efi cacia y Cambio en Educación*, 3(1), 96-117.